

UNIVERSITÄTS-
BIBLIOTHEK
PADERBORN

Universitätsbibliothek Paderborn

Tractatus De Regimine Ecclesiae Episcopalis In Octo Libros Distributus

Antonelli, Giovanni Carlo

Velitris, 1650

De Duello. Cap. XVI.

urn:nbn:de:hbz:466:1-11401

esset mortuus, vel exterus, vel incognitus; his enim casibus gratia fieri potest absque partis remissione *Ricc. in Collect. decif. 3460. par. 8.*

10. Quæres, an Inferiores Principe possint facere gratiam suis subditis? Resp. negatiuè, nisi quoad pœnas, & bona, quæ eis applicantur *l. acta § de amplianda ubi Bart. ff. de Re iud. Boff. in tit. de Remed. ex sol. clem. Princip. n. 51. Clar. d. q. 59. in princip. secus dicendum est in Episcopo, qui in adulterio, & alijs minoribus criminibus gratiam facere potest iuxta cit. tex. in cap. at si Clerici § de adulterijs.*

Verum de consuetudine Barones contrarium seruant, ut *dd. Clar. & Boff. locis cit.* ita etiam de consuetudine hodie Episcopi faciunt gratiam de omnibus delictis, præsertim si in sententia ad sit clausula, salua moderatione, & gratia &c. ut *d. Genuens. in Prax. Archiep. d. cap. 48. n. 2. Vulp. in Prax. iudic. cap. 46. n. 20.*

Addit Vulp. *d. cap. 46. n. 20.* quod licet Barones in Regno non possint remittere pœnas, nec facere gratiam suis subditis condemnatis per sententiam, quia facere gratiam post sententiam est ius Regium; tamen si condemnati appellauerint ad iudicem secundarum causarum, poterunt facere gratiam appellatione pendente; quia per appellationem rescinditur iudicatum, & reponitur in eo statu, ut possint fieri omnia, quæ possent post litem contestatam, ut dicit Bart. in lita

demum n. 3. C. de Procur. quem alij communiter sequuntur teste Maran. de ordin. Iudic. par. 4. dist. 6. n. 16.

S V M M A R I V M.

- 1 Duellum est mixti fori.
- 2 Quas pœnas incurrant Duellantes, vel consilium, aut auxilium præstantes, vel cooperantes ad duellum. Quando à supradictis pœnis excusentur, ibidem.
- 3 Duellum quomodo probandū sit.
- 4 An incurrat supradictas pœnas, qui calore iracundiæ inimicum ad duellum inuitat, & in conti-nenti accedit ad locum.
- 5 Supradicta pœna non procedunt, ubi locus, aut tempus statutum non fuerit.
- 6 An decedentes in duello priuentur Ecclesiastica sepultura, si pœnitentiæ signa ostenderint.

C A P. XVI.

De Duello.

DVelli quoque inter crimina mixti fori numerandū est, cū ab utroque iure prohibetur, ut notat Andr. Alciat in tract. de Singul. certam. cap. 3. & 4. contra glossam in qua actione §. si quis in collatione ver. committente ff. ad l. Aquil. ubi dicit; quod duellum iure Romano non est prohibitum.

2 Illud autem expressè prohibetur in l. vii. C. de Gladiator. & in Regno Neapolitano adest Pragmatica statuens pœnam mortis natura.

naturalis ipso iure incurrendam, non solum per ipsos principales audentes prouocare alios ad duellum, etiamsi nullum sequatur certamen, sed etiam per Nuncios intermedios, & assistentes similibus pugnis, & duellis, ut refert *Quarant. in ver. Duellum in fin.*

De iure vero canonico sub varijs pœnis prohibetur in c. monomachiam 2. q. 5. cap. 1. & 2. de Cler. pugn. in Duell. & in Concilio Tridentino sess. 25. de ref. cap. 19. ubi diuersæ imponuntur pœnæ & primo Domini temporales etiam Imperator, & Reges, qui locum ad monomachiam in terris suis inter Christianos concesserunt, eo ipso sunt excommunicati, ac iurisdictione, & dominio illius loci, quem ab Ecclesia obtinent, privati intelliguntur, & si feudalis sit, directis Dominis statim acquiritur: quas pœnas ad eosdem locorum Dominos extendit Greg. XIII. si huiusmodi duellum permiserint, aut quantum in se fuerit, non prohibuerint, ut ex constitutione incip. Ad tollendum, quam refert *Quarant. in ver. Duellum.* idemque de magistratibus, Presidibus; Locumtenentibus, aut etiam militum Ducibus incastris, vel extra ea, in alieno, vel hostili solo, vel cum militibus contrarij exercitus monomachiam in quocunque casu prohibito permittentibus, vel quantum in ipsis est, non prohibentibus, aut post commissum crimen veniam, & impunitatem concedentibus statuit Clemens VIII. in constit. incip.

Illius vices, quam similiter refert Quarant. loco cit. & notat etiã Bonacin. de Censur. in partic. disp. 2. q. 3. pun. 48. num. 25. in fin. Dian. par. 6. tr. 6. ref. 20.

Secundò ex eodẽ Concilio qui pugnam comiserint, quiq; eorum Patrini vocantur, excommunicationis, ac omnium bonorum suorum proscriptionis, ac perpetuæ infamiae pœnam incurrunt, & ut homicidæ iuxta sacros Canones puniuntur: et si in ipso conflictu decesserint, perpetuò carere debent Ecclesiastica sepultura; quod excitata Greg. XIII. constitutione procedit tam in duello publico, quam priuato, etiamsi nulli Patrini, aut socij ad id vocati fuerint, nec loci securitas habita, nullæue prouocatoris litteræ, aut denunciationis chartulæ præcesserint.

Tertiò per dictũ decretũ Concilij illi etiã qui consilium in causa duelli tam in iure, quam in facto dederint, aut alia ratione ad id quemquam suaserint, nec non spectatores eandem excommunicationem incurrunt: idemque statuerunt Greg. XIII. & Clemens VIII. in prædictis constitutionibus, ubi dictæ pœnæ extenduntur etiam ad mandantes, & alio quo vis pacto cooperantes, etiamsi postea duellum sequutum non fuerit, nisi fortè per ipsosmet cooperantes steterit, nè sequeretur, ut obseruat etiam Bonacin. loco cit. n. 24. & seq. Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 49.

Ex quo inferunt Doctores, eum hac excommunicatione non af-

fici, qui auxilium, vel consilium, vel mandatum dedit ad pugnam in duello, vel ad prouocandum ad duellum, sed re integra ante prouocationem, & pugnam influxum sui consilij, mandati, vel auxilij renouauit: neque eum, qui libellum prouocatorium composuit, vel scripsit, si non affixit, nec intimauit: quia tunc per ipsos stat, nè prouocatio, vel pugna, aut libelli publicatio sequatur *Peregr. de Duell. q. 5. quem refert Bonacin. loca cit. nu. 34. & 35. Dian. par. 6. tr. 6. ref. 21. vbi dicit, hoc procedere, etiamsi reuocans consilium, aut mandatum nihil profecerit.*

Quod autem dicitur de spectatoribus, ijdem Summi Pontifices declararunt, id intelligendum esse de spectatoribus ex industria, & ex proposito: vnde transeuntem obiter, & aspicientem duellum, non incurrere supradictas penas dicit *Ricc. in Prax. for. eccles. p. 3. ref. 54. & alij.*

Addit *Bonacin. loca cit. num. 30.* neque eum ligari excommunicatione, qui ad locum duelli causa inspiciendi accessit, sed duellum, vel actus ad pugnam proximus non fuit sequutus: quia non dicitur spectator, & in materia pœnali verba strictè accipienda sūt: *& hanc sententiam sequitur etiã Dian. p. 3. tr. 6. ref. 1. vbi cum Less. lib. 10. cap. 4. dub. 1. n. 83. & Scott. in Bull. Pont. epitom. 155. theorem. 392. à supradictis pœnis excusat spectantem duellum ex occulto.*

Item Ciuitates, castra, & alia loca, in quorum territorijs id faci-

mus scientibus, & tacitè, vel expressè permittentibus, aut tolerantibus Dominis, aut magistratibus, vel Senatu, aut Populo admittu fuerit, ecclesiastico supponuntur interdicto *ex dicta constitutione Clementis VIII. vbi supradicta excommunicationis absolutio, & interdicti relaxatio sedi Apostolicæ reservatur.*

Clericus verò in duello pugnas ultra supradictas penas: est deponendus *c. 1. de Cler. pugn. in duell. & priuandus est beneficijs, dignitatibus, & officijs ecclesiasticis, & est inhabilis ad illa, & alia in posterum obtinenda ex constitutione Pij IV. vt obseruat Bonacin. de Censur. in part. disp. 2. q. 3. pun. 48. nu. 21. idemque procedit quoad Religiosos, vt d. *Lezan. in Sum. qq. reg. 10. 3. ver. duellum nu. 18.**

Duellum verò in foro exteriori debet plenè, & concludèter probari cum omnibus suis qualitatibus, videlicet quod spontè, ac deliberatè, & ex pacto inuicem inito, seu ex præuia conuentione ab vtraque parte susceptum fuerit: quia *Greg. XIII. prohibuit duellum ex condicto: condictum autem est vtriusque dimicantis placitum, siue consensus, vt d. Ricc. in Prax. for. eccles. par. 2. ref. 170. Megal. var. resol. to. 2. ref. 141. nu. 3.*

Secundò quod facta fuerit assignatio loci, & temporis *ex dicta constitutione Greg. XIII.*

Hinc inferunt Doctores, eum qui in rixa, & calore iracundię inimicum ad duellu inuitat, & in continenti accedit ad locum, non esse

esse excommunicatum, nec incurrere alias pœnas contra duellâtes inflictas; quia talis pugna nō fit præmeditatē, nec ex præuia conuentione procedit *Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 1. ref. 170. vbi citat. Sanch. in Sum. lib. 2. cap. 39. n. 28. Ludouic. decis. Rot. Lucen. 11. Graff. cons. 4. 5. 6. & 7. de Homicid. quibus adde Marcell. Vulp. in Prax. iudic. cap. 1. n. 49. vbi dicit, quod tunc propriè dicitur fieri calore iracundiæ, quando non deuenitur ad aliquem actum intermediū. Quod procedit etiam in terminis constitutionis Clementis VIII. quamuis enim ibi sub pœna excommunicationis simpliciter prohibeatur prouocatio ad duellum, tamen intelligi debet de prouocatione deliberata, ac præmeditata; ideò non sufficit prouocatio, quæ fit ex rixa; tum quia ita colligitur ex verbis dictæ constitutionis, *ibi, ex composito ineuntes, nec non id scelus suadentes, aut prouocantes*, nam clausula in principio posita refertur etiam ad sequentia *cap. secundo requiris de Appell. tum quia dicta constitutio intelligenda est iuxta communem vsū loquendi, & iuxta sensum aliarum constitutionum, vt d. Dian. par. 3. tr. 6. ref. 1. Bonacin. de Censur. in part. disp. 2. q. 3. pun. 48. n. 5. & seq.**

Addunt alij Doctores, quod neque suprascriptæ pœnæ contra duellantes haberent locum, etiãsi post conuentionem de pugnando factam in rixa intercedat aliquod temporis spatium, & pugna in determinato loco sequuta sit:

dummodò pugnantēs intra illud tempus non se vertāt ad actus extraneos, & alienos ab ipsa pugna, & arbitrio prudentis duret calor iracundiæ: quia principium actionis præcipuè inspiciendum est *Bonacin. loco cit. n. 8. Suar. to. 4. in 3. par. disp. 22. sect. 5. n. 21. & 22. & alij apud Dian. 6. tr. 6. ref. 21. vbi etiam dicit, quod si pugna sequatur eodem die, quo facta fuit rixa, & conuentio, præsumitur commissā ex eodem calore iracundiæ.*

Inferunt 2. quod neque incurritur excommunicatio, & alia pœna suprascriptæ ob quascumque diffidationes etiam animo deliberato factas, si locus, aut tempus statutum non fuerit; quia huiusmodi conflictus non sunt propriè duella, de quibus loquitur summi Pontifices, ita *Bonacin. loco cit. n. 15. & alij communiter.*

Quæres, an decedentes in duello priuentur Ecclesiastica sepultura, si pœnitentiæ signa ostenderint? affirmatiuè respondet *Ricc. in Prax. for. Eccles. par. 3. ref. 53. vbi refert, ita in his terminis sacram Congreg. declarasse, & probatur ex cap. 1. de Torneam. idem tenent alij Doctores apud Bonacin. de Censur. in part. d. disp. 2. q. 3. pun. 48. n. 22. vbi addit, hoc procedere, etiam si ex vulnere ac cepto in duello non statim, sed alio die moriatur, quia hæc pœna inflictæ est in detestationem criminis, & ad terrorem aliorum: quamuis contrarium teneat *Dian. par. 4. tr. 4. ref. 192.**